

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 5 maja 1967 r.

w sprawie planowego zatrudniania inwalidów.

Na podstawie art. 41 dekretu z dnia 25 czerwca 1954 r. o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz. U. z 1958 r. Nr 23, poz. 97 i z 1965 r. Nr 14, poz. 98) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie dotyczy osób zaliczonych przez komisję lekarską do spraw inwalidztwa i zatrudnienia do jednej z grup inwalidów w myśl przepisu art. 12 dekretu z dnia 25 czerwca 1954 r. o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz. U. z 1958 r. Nr 23, poz. 97 i z 1965 r. Nr 14, poz. 98) oraz przepisów wydanych na podstawie tego dekretu.

§ 2. 1. Właściwe do spraw zdrowia i opieki społecznej organy prezydiów wojewódzkich rad narodowych (rad narodowych miast wyłączonych z województw) organizują wojewódzkie poradnie rehabilitacji zawodowej, do których zadań należy w szczególności udzielanie porad w zakresie doboru zawodu dla inwalidów po przeprowadzeniu badań nad ich przydatnością zawodową.

2. Zasady organizacji wojewódzkich poradni rehabilitacji zawodowej oraz udzielania przez nie świadczeń określi Minister Zdrowia i Opieki Społecznej.

§ 3. Inwalidzi, którzy nie posiadają zawodu lub nie mogą pracować w zawodzie wyuczonym lub dotychczas wykonywanym, korzystają w zależności od stanu zdrowia, wykształcenia i wieku z następujących form przygotowania zawodowego:

- 1) nauki zawodu lub przyuczenia do określonej pracy w zakładach pracy w warunkach odpowiadających ich stanowi zdrowia oraz w takich zawodach bądź przy takich czynnościach, w których mogą oni pracować bez uszczerbku dla zdrowia i osiągać przeciętną wydajność pracy,
- 2) nauki w normalnych szkołach zawodowych, jeżeli posiadana przez nich sprawność fizyczna i umysłowa na to pozwala,

3) nauki w zakładach rehabilitacji zawodowej, jeżeli nie kwalifikują się do form szkolenia określonych w pkt 1 i 2.

§ 4. 1. Zakłady pracy powinny zapewnić przeszkolenie zawodowe dla inwalidów skierowanych przez właściwe do spraw zdrowia i opieki społecznej organy prezydiów rad narodowych.

2. Zakłady pracy obowiązane są bez skierowania, o którym mowa w ust. 1, zapewnić naukę zawodu lub przyuczenie do określonej pracy swemu pracownikowi, który stał się trwale niezdolny do wykonywania dotychczasowej pracy.

§ 5. 1. Właściwe do spraw zdrowia i opieki społecznej organy prezydiów wojewódzkich rad narodowych (rad narodowych miast wyłączonych z województw) organizują i prowadzą zakłady rehabilitacji zawodowej inwalidów oraz kierują do tych zakładów inwalidów, którym stan zdrowia uniemożliwia naukę zawodu lub przyuczenie do określonej pracy w zakładach pracy i naukę w szkołach zawodowych.

2. Minister Zdrowia i Opieki Społecznej określi zasady kierowania do zakładów rehabilitacji zawodowej inwalidów, a ponadto w porozumieniu z Ministrem Oświaty i Szkolnictwa Wyższego — szczegółowe zadania i organizację tych zakładów.

§ 6. 1. Właściwe do spraw zdrowia i opieki społecznej organy prezydiów rad narodowych współdziałając z organami do spraw zatrudnienia, są obowiązane do:

- 1) udzielania szczególnej pomocy w zapewnieniu zatrudnienia inwalidom zdolnym do pracy oraz osobom, które zgodnie ze wskazaniami lekarskimi powinny wykonywać pracę w określonych warunkach,
- 2) udzielania zakładom pracy pomocy:
  - a) w ustalaniu stanowisk pracy dla inwalidów oraz zatrudnianiu ich zgodnie ze wskazaniami lekarskimi,
  - b) w przenoszeniu inwalidów w razie potrzeby do innych zakładów pracy, jeżeli zakład pracy nie może im zapewnić zatrudnienia w warunkach odpowiednich dla ich stanu zdrowia.

2. Organy, o których mowa w ust. 1, sprawują przy współudziale komisji lekarskich do spraw inwalidztwa i zatrudnienia oraz inspektorów pracy kontrolę warunków pracy i prawidłowości zatrudnienia inwalidów.

3. Minister Zdrowia i Opieki Społecznej oraz Przewodniczący Komitetu Pracy i Płac ustalają zasady współdziałania nadzorowanych organów oraz zasady i tryb postępowania w zakresie wykonywania zadań określonych w ust. 1, a ponadto w porozumieniu z Centralną Radą Związków Zawodowych i Zakładem Ubezpieczeń Społecznych w zakresie zadań, o których mowa w ust. 2.

§ 7. 1. Prezydium powiatowych (miejskich w miastach stanowiących powiaty) rad narodowych oraz rad narodowych miast wyłączonych z województw ustalają corocznie plany zatrudnienia inwalidów na podstawie:

- 1) liczby inwalidów zarejestrowanych do zatrudnienia w roku poprzedzającym rok planowy z uwzględnieniem przewidywanej liczby przyrostu inwalidów,
- 2) ustalonej w zakładach pracy liczby stanowisk pracy uznanych za nadające się do zatrudnienia inwalidów.

2. Organy prezydiów rad narodowych, o których mowa w § 6 ust. 1, oraz zakłady pracy, realizując politykę zatrudnienia, powinny zapewnić planowe zatrudnienie inwalidów, wykorzystując wszystkie zgłoszone stanowiska pracy uznane za nadające się dla inwalidów.

3. Za stanowiska pracy nadające się dla inwalidów w zależności od rodzaju inwalidztwa uważa się takie stanowiska pracy, na których inwalidzi mogą pracować bez szkody dla zdrowia, osiągając przeciętną wydajność pracy.

4. Zasady i tryb opracowywania planów zatrudnienia inwalidów ustala Minister Zdrowia i Opieki Społecznej w porozumieniu z Przewodniczącym Komitetu Pracy i Płac.

§ 8. 1. Stanowiska pracy nadające się dla inwalidów ustalają w zakładach pracy powołane przez kierowników zakładów zespoły w składzie:

- 1) przedstawiciel kierownictwa technicznego zakładu pracy,
- 2) kierownik lub wyznaczony przez niego lekarz zakładowej przemysłowej służby zdrowia bądź innego zakładu opieki zdrowotnej otwartej sprawującego opiekę nad zakładem pracy,
- 3) przedstawiciel organizacji społecznej zrzeszającej rencistów i inwalidów bądź koła rencistów przy zakładzie pracy,
- 4) zakładowy instruktor inwalidzki,
- 5) przedstawiciel rady zakładowej lub rady robotniczej, a w spółdzielczych zakładach pracy przedstawiciel samorządu spółdzielczego.

2. W zakładach pracy, w których rodzaj produkcji bądź rodzaj świadczonych usług odpowiada zatrudnieniu inwalidów, stanowiska pracy dla inwalidów ustala się w drodze eliminacji stanowisk nieodpowiednich dla zatrudnienia inwalidów, a w pozostałych zakładach pracy — w drodze ustalania stanowisk, na których praca nie wymaga pełnej sprawności fizycznej i znacznego wysiłku.

3. Po ustaleniu stanowisk pracy nadających się dla inwalidów zakład pracy zgłasza do prezydium właściwej rady narodowej (§ 7 ust. 1) liczbę inwalidów, których będzie mógł zatrudnić na określonych stanowiskach pracy w następnym roku kalendarzowym.

4. Prezydium rady narodowej, po rozpatrzeniu możliwości zatrudnienia inwalidów w danym zakładzie pracy, może zmienić rodzaj bądź liczbę stanowisk pracy dla inwalidów w tym zakładzie.

5. Zmiany, o której mowa w ust. 4, prezydium rady narodowej dokonuje po rozpatrzeniu wniosków powołanej przez siebie komisji, w której skład powinni wejść członkowie zespołu określonego w ust. 1, przedstawiciele właściwych do spraw zdrowia i opieki społecznej oraz do spraw zatrudnienia organów tego prezydium oraz przedstawiciel

właściwej terenowo komisji lekarskiej do spraw inwalidztwa i zatrudnienia.

6. Upoważnia się prezydium wojewódzkich rad narodowych do ustalania na wnioski prezydiów powiatowych rad narodowych, a prezydium rad narodowych miast wyłączonych z województw — na wnioski prezydiów dzielnicowych rad narodowych odpowiedniego wskaźnika zatrudnienia inwalidów w wybranych zakładach pracy, położonych na terenie działalności danej rady, w których rodzaj produkcji bądź rodzaj świadczonych usług odpowiada zatrudnieniu inwalidów.

7. Wskaźnik zatrudnienia, o którym mowa w ust. 6, ustalają prezydium rad narodowych po uzgodnieniu z jednostkami nadrzędnymi nad tymi zakładami.

§ 9. 1. Ustala się następujące obowiązki zakładów pracy w zakresie zatrudnienia inwalidów:

- 1) zgłaszania wolnych stanowisk pracy nadających się dla inwalidów do właściwych organów prezydiów rad narodowych,
- 2) zatrudniania inwalidów skierowanych przez właściwe organy prezydiów rad narodowych stosownie do ich sprawności fizycznej i kwalifikacji zawodowych, zgodnie ze wskazaniami komisji lekarskich do spraw inwalidztwa i zatrudnienia,
- 3) przesuwania w ramach planów zatrudnienia pracowników zdrowych ze stanowisk pracy nadających się dla inwalidów w celu zatrudnienia na ich miejsce inwalidów,
- 4) zapewnienia zatrudnionym inwalidom warunków odpowiadających wskazaniom i przeciwwskazaniom komisji lekarskich do spraw inwalidztwa i zatrudnienia przy wykorzystaniu ustaleń wewnątrzzakładowej komisji do spraw zatrudnienia i rehabilitacji inwalidów (§ 13 ust. 1),
- 5) organizowania i dostosowywania stanowisk pracy dla inwalidów oraz uwzględnienia w planie postępu technicznego środków zmierzających do poprawy warunków pracy ze szczególnym uwzględnieniem urządzeń ułatwiających pracę inwalidom,
- 6) stwarzania inwalidom takich warunków pracy, które umożliwiłyby im podwyższenie kwalifikacji zawodowych,
- 7) zapewnienia szczególnej opieki inwalidom w sprawach socjalno-bytowych.

2. Przepis ust. 1 pkt 4 ma zastosowanie do pracowników, u których badania lekarskie wykazały niezdolność do wykonywania dotychczasowej pracy, spowodowaną wypadkiem przy pracy, chorobą zawodową lub innym schorzeniem wywołanym warunkami środowiska pracy.

§ 10. 1. Pracownicy, którzy stali się inwalidami w okresie zatrudnienia w danym zakładzie pracy, powinni być, jeśli stan zdrowia nie wymaga zmiany zawodu (czynności), zatrudnieni w tym samym zakładzie pracy w poprzedniej lub zbliżonej specjalności przy zastosowaniu przepisu § 9 ust. 1 pkt 4.

2. Inwalidów, którzy ze względu na stan zdrowia nie mogą wykonywać dotychczasowej pracy, zakład pracy powinien przeszkolić do wykonywania innej pracy z uwzględnieniem wskazań komisji lekarskiej do spraw inwalidztwa i zatrudnienia lub właściwego zakładu przemysłowej służby zdrowia.

3. Przepisy ust. 1 i 2 dotyczą również inwalidów, byłych pracowników zakładu, którzy zgodnie ze wskazaniami komisji lekarskiej do spraw inwalidztwa i zatrudnienia zostali uznani za zdolnych do pracy.

4. W razie braku możliwości zatrudnienia inwalidy przy pracy odpowiedniej dla jego stanu zdrowia, zakład pracy powinien każdorazowo zwracać się do właściwego do spraw zdrowia i opieki społecznej organu prezydium rady narodo-

wej w celu zapewnienia inwalidzie odpowiedniej pracy w innym zakładzie.

§ 11. 1. Zakłady pracy obowiązane są, w miarę potrzeby, do organizowania dla inwalidów, których stan zdrowia tego wymaga, zatrudnienia w niepełnym wymiarze czasu pracy z odpowiednio zmniejszoną płacą.

2. Podstawą do zatrudnienia inwalidy w niepełnym wymiarze godzin pracy są ustalenia komisji lekarskiej do spraw Inwalidztwa i zatrudnienia lub umowa zawarta między zakładem pracy a zainteresowanym inwalidą.

§ 12. 1. Kierownicy przemysłowych i usługowych zakładów pracy, w których zatrudnieni są inwalidzi, obowiązani są powierzyć jednemu ze swoich pracowników pełnienie funkcji zakładowego instruktora inwalidzkiego i zapewnić właściwe warunki pracy w wykonywaniu jego zadań.

2. Do zadań zakładowego instruktora inwalidzkiego należy w szczególności:

- 1) dobór stanowisk pracy dla poszczególnych inwalidów,
- 2) wnioskowanie w sprawach zapewnienia inwalidom odpowiednich warunków pracy i organizacji stanowisk pracy,
- 3) stawianie wniosków w sprawach podnoszenia kwalifikacji zawodowych inwalidów,
- 4) inicjowanie w razie potrzeby przesunięć inwalidów na inne stanowisko pracy odpowiednie dla ich zatrudnienia,
- 5) współdziałanie z lekarzem zakładu leczniczego sprawującego opiekę zdrowotną nad zakładem pracy oraz społecznym inspektorem pracy w sprawach zatrudnienia inwalidów,
- 6) współdziałanie z właściwymi do spraw zdrowia i opieki społecznej organami prezydiów rad narodowych w zakresie zatrudnienia inwalidów,
- 7) udział w pracach zespołu, o którym mowa w § 8 ust. 1, lub w komisji do spraw zatrudnienia i rehabilitacji inwalidów (§ 13 ust. 1).

3. Obowiązki zakładowego instruktora inwalidzkiego należy włączyć do zakresu czynności danego pracownika. Pracownik, któremu powierzono funkcję zakładowego instruktora inwalidzkiego, wykonuje te zadania w ramach godzin zatrudnienia przewidzianych w umowie o pracę i z tego tytułu nie przysługuje mu dodatkowe wynagrodzenie.

4. W razie potrzeby zakład pracy może powołać kilku zakładowych instruktorów inwalidzkich.

5. W razie niewykonywania przez zakładowego instruktora inwalidzkiego powierzonych mu obowiązków lub wykonywania ich w sposób niewłaściwy, właściwy do spraw zdrowia i opieki społecznej organ prezydium powiatowej (miejskiej w mieście stanowiącym powiat) rady narodowej lub rady narodowej miasta wyłączonego z województwa zobowiązany jest wystąpić do kierownika zakładu pracy z wnioskiem o powierzenie tej funkcji innemu pracownikowi.

§ 13. 1. W zakładach pracy, w których pracownicy są objęci opieką zdrowotną przemysłowej służby zdrowia, oraz w innych zakładach zatrudniających ponad 500 pracowników zespół, o którym mowa w § 8 ust. 1, tworzy stałą wewnątrzzakładową komisję do spraw zatrudnienia i rehabilitacji inwalidów.

2. Do zadań komisji, o której mowa w ust. 1, należy w szczególności:

- 1) ustalanie stanowisk pracy nadających się dla inwalidów (§ 8 ust. 1),
- 2) czuwanie nad prawidłowym zatrudnieniem inwalidów zgodnie z ich kwalifikacjami zawodowymi i stosownie do wskazań i przeciwwskazań komisji lekarskiej do spraw inwalidztwa i zatrudnienia,

- 3) występowanie z wnioskami w sprawie organizowania w zakładach pracy różnych form rehabilitacji inwalidów,
- 4) występowanie z wnioskami w sprawach organizacji skróconego dnia pracy dla inwalidów, którzy ze względu na stan zdrowia nie mogą pracować w pełnym wymiarze godzin,
- 5) występowanie w sprawie przesuwania pracowników zdrowych ze stanowisk pracy nadających się dla inwalidów,
- 6) zapobiegawcze przesuwanie na inne stanowiska pracy na określony czas osób nie będących inwalidami, co do których właściwy społeczny zakład służby zdrowia stwierdzi, że dalsze ich zatrudnianie na dotychczasowym stanowisku pracy lub w dotychczasowych warunkach pracy zagraża ich stanowi zdrowia,
- 7) czuwanie nad właściwym załatwianiem spraw socjalno-bytowych inwalidów.

§ 14. 1. Zakłady pracy określone w § 13 ust. 1 powinny organizować i prowadzić w miarę potrzeb i możliwości ośrodki (warsztaty) rehabilitacji przemysłowej dla pracowników, którzy po wypadku lub dłuższej chorobie wymagają przed podjęciem stałego zatrudnienia adaptacji i usprawnienia w pracy pod nadzorem fachowego personelu lekarsko-technicznego, oraz dla pracowników zatrudnionych przy pracach szczególnie szkodliwych dla zdrowia, u których badania lekarskie wykazały konieczność okresowego przesunięcia do pracy w warunkach warsztatów rehabilitacji przemysłowej.

2. Przewodniczący Komitetu Pracy i Płac w porozumieniu z Ministrami Zdrowia i Opieki Społecznej oraz Finansów i Centralną Radą Związków Zawodowych ustala w drodze rozporządzenia zasady:

- 1) organizacji i prowadzenia warsztatów określonych w ust. 1 oraz zasady wynagradzania osób w nich zatrudnionych,
- 2) kierowania pracowników do tych warsztatów.

§ 15. 1. Inwalidzkie spółdzielnie pracy organizują zatrudnienie przede wszystkim dla tych inwalidów, którzy ze względu na stan zdrowia nie mogą być zatrudnieni w normalnych zakładach i warunkach pracy.

2. Ministrowie resortów gospodarczych oraz prezydium rad narodowych udzielać będą inwalidzким spółdzielniom pracy i ich związkom wszechstronnej pomocy w realizacji ich zadań społeczno-gospodarczych.

3. Minister Zdrowia i Opieki Społecznej oraz Związek Spółdzielni Inwalidów ustalają szczegółowe zasady rehabilitacji inwalidów oraz wytyczne co do rocznych i wieloletnich planów zawodowej rehabilitacji inwalidów w spółdzielczości inwalidzkiej.

§ 16. Ministrowie resortów gospodarczych wydadzą w porozumieniu z Ministrem Zdrowia i Opieki Społecznej oraz Przewodniczącym Komitetu Pracy i Płac zarządzenia w sprawie organizacji, warunków szkolenia i zatrudnienia inwalidów oraz w sprawie sprawowania opieki socjalno-bytowej nad inwalidami w podległych i nadzorowanych jednostkach organizacyjnych.

§ 17. Rozporządzenie nie narusza przepisów szczególnych dotyczących zatrudnienia inwalidów wojennych i wojskowych.

§ 18. Wykonanie rozporządzenia porucza się zainteresowanym ministrom, kierownikom urzędów centralnych, centralnym organizacjom spółdzielczym oraz prezydium rad narodowych.

§ 19. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 czerwca 1967 r.

Prezes Rady Ministrów: J. Cyrankiewicz